

УДК 619:636.1

ОСОБЛИВОСТІ ТРАВМАТИЧНИХ ПОШКОДЖЕНЬ У КОНЕЙ В УМОВАХ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**БІЛИЙ Д.Д.**, к. вет. н., доцент***БОГИНЯ Р.В.**, студентка***БІЛА Н.В.** к. вет. н., ст. н. с.**

*Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

**Державна установа «Інститут сільського господарства степової зони України»
м. Дніпропетровськ

Проведено аналіз поширеності, особливостей клінічного перебігу травматичних пошкоджень у коней в умовах Дніпропетровської області. Встановлено, що хірургічні захворювання виявляються у 26,53 % від всіх хвороб незаразної етіології; при цьому рани діагностуються у 50,77 %, забої – 26,15 %, розтягнення – 18,46 %, розриви – 4,62 % тварин. Відкриті механічні пошкодження характеризувались змішаним ураженням (колото-різані, рвано-забиті тощо), діагностуючись частіше у тварин, старших 4 років (51,52 %), влітку (54,55 %), не залежно від ділянки тіла. Закриті травми мають аналогічні особливості, за виключення місць розташування – у 90,61 % пацієнтів вони локалізувались на кінцівках

Коні, хірургічні хвороби, травматичні пошкодження, поширеність, локалізація

Останнім часом в аграрному секторі України спрямовуються зусилля на відродження конярства та зростання чисельності поголів'я коней, особливо робочого та спортивного напрямів, що зумовлює необхідність поліпшення ветеринарного обслуговування цих тварин. Значною проблемою під час вирощування, роботи, спортивних змагань та тренінгу коней є травматизм, котрий у структурі захворюваності становить 86% від загальної кількості хірургічних хвороб, з яких 51,5% становлять рани, що ускладнюються розвитком гнійної інфекції [1].

Травматизм у конярстві являється однією із важливих проблем сучасної ветеринарної медицини та наносить значний економічний збиток. Досвід боротьби з травматизмом тварин, насамперед, з відкритими механічними пошкодженнями показав, що головна роль при цьому повинна відводитись комбінованій (оперативно-консервативній) терапії, яка дозволяє отримати кращий ефект [2, 3].

На сучасний момент кінний спорт активно розвивається у більшості країн світу, в тому числі і в нашій країні. Як наслідок, збільшується попит на спортивних коней та підвищується чисельність конепоголів'я. Значною проблемою під час вирощування, роботи, спорти-

вних змагань та тренінгу коней є травматизм, котрий у структурі захворюваності становить 86 % від загальної кількості хірургічних хвороб, з яких 51,5 % становлять рани, що ускладнюються розвитком гнійної інфекції [4, 5].

Враховуючи актуальність проблеми була визначена **мета дослідження**: визначити особливості травматичних пошкоджень у коней в умовах Дніпропетровської області.

Матеріал і методи досліджень. Вивчення особливостей раневих пошкоджень проводили в умовах кінно-спортивних баз («Мустанг», «Алюр», «Беркут» «Ферма Робин Гуд», «Срібна підкова», «Ферарі», «Кінний дворик», Спеціалізована дитяче-юнацька спортивна школа Олімпійського резерву з кінного спорту ДГС), а також приватних домогосподарств міста Дніпропетровськ та Дніпропетровської області, які утримують коней.

Первинний огляд включав збір анамнезу, дослідження загального стану та місцевих змін в ділянці патологічного вогнища за загальноприйнятими методиками. За необхідності використовували спеціальні методи (рентгенографію, ультразвукову діагностику, визначення біохімічних показників крові тощо). При цьому визначали особливості ураження та об'єм нежиттєздатних тканин, сту-

пінь вираження запальної реакції тощо.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз захворюваності коней в умовах Дніпропетровської області свідчить про те, що у структурі незаразної патології хірургічні хвороби складають 26,53 % (діагностовано у 65 із 245 обстежених тварин).

Серед захворювань хірургічної етіології ведуче місце займають відкриті травматичні пошкодження, які реєструються у 50,77 % випадків, закриті складають 49,23 %. Серед останніх реєструються забої (26,15 % тварин), розтягнення (18,46 % пацієнтів), розриви (4,62 % коней) (таблиця 1).

Таблиця 1. Характеристика травматичних пошкоджень у коней

Характер пошкодження		кількість	%
Відкриті	рани	33	50,77
	забій	17	26,15
Закриті	розтягнення	12	18,46
	розриви	3	4,62
	Всього	65	100

Аналіз особливостей поширення ран свідчить про те, що відкриті механічні пошкодження в абсолютній більшості випадків діагностують у дорослих тварин (51,52 % випадків), дещо рідше у віці від 2 до 4 років (33,33 %) та лошат до 2 років (15,15 %). Закриті ураження в абсолютній більшості випадків реєструвались у дорослих тварин (59,37 %), практично не виявляючись у лошат (12,5 %) (таблиця 2).

Встановлено особливості ранових пошкоджень різних ділянок тіла: дані ураження були діагностовані на кінцівках у 33,33 %, в ділянці голови – 27,27 %, тулубу – 21,21%, шиї – 18,19

% тварин. За закритих уражень більше 90 % випадків травмувань стосувались кінцівок (90,61 %), практично не реєструючись в інших ділянках тіла (таблиця 3).

Як свідчать результати, представлені у таблиці 4, найбільш часто рани реєструються у літній період (54,55 % випадків); достатньо часто – навесні (21,21 % коней) і восени (18,18 % тварин). В той же час в зимовий період зазначена патологія зустрічається рідко – діагностується в 6,06 % пацієнтів. При закритих механічних ураженнях спостерігалась аналогічна ситуація: влітку та восени реєстрували найбільшу частоту пошкоджень:

Таблиця 2. Вікові аспекти ранових пошкоджень у коней

Вік	Пошкодження			
	відкриті		Закриті	
	кількість	%	кількість	%
До 2 років	5	15,15	4	12,50
2 – 4 років	11	33,33	9	28,13
Старші 4 років	17	51,52	19	59,37
Всього	33	100	32	100

Таблиця 3. Аналіз локалізація ран у коней

Ділянка тіла	Пошкодження			
	відкриті		Закриті	
	Кількість	%	Кількість	%
Голова	9	27,27	2	6,26
Шия	6	18,19	1	3,13
Тулуб	7	21,21	-	-
Кінцівки	11	33,33	29	90,61
Всього	33	100	32	100

Таблиця 4. Реєстрація відкритих пошкоджень залежно від сезону року

Сезон року	Пошкодження			
	відкриті		Закриті	
	Кількість	%	Кількість	%
Весна	7	21,21	4	12,50
Літо	18	54,55	15	46,87
Осінь	6	18,18	10	31,25
Зима	2	6,06	3	9,38
Всього	33	100	32	100

становили відповідно 46,87 та 31,25 %.

Слід відзначити, що відкриті ураження у коней, як правило, мали змішаний характер – виявляли колото-рвані, рвано-забиті, різано-рвані рани.

Порідна сприйнятливість встановлена не була – травматичні ушкодження діагностували у коней різних порід.

Підсумовуючи наведене вище, можна говорити про широке розповсюдження механічних пошкоджень у коней, виражену вікову та сезонну сприйнятливість, а також суттєве значення у зниженні робочих якостей і вибраковці тварин.

Висновки.

Серед незаразної патології коней у 26,53 % випадків діагностуються хірургічні хвороби, серед яких відкриті пошкодження реєструються у 50,77 % тварин, закриті – 49,23 % пацієнтів.

Встановлено, що травматичні ураження реєструються у більшості випадків у дорослих тварин (відкриті/закриті – 51,52/59,37 %), у літній та осінній період (становили відповідно: 54,55/46,87 та 18,18/31,25 %). При цьому закриті пошкодження у 90,61 % коней виявляли в ділянці кінцівок; за ран подібні особливості виявлені не були.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стоцький О.Г. Розповсюдження та структура хірургічної патології у коней / О.Г. Стоцький, А.Б. Лазоренко // Вісник Полтав. держ. аграр. академії. – №1. – Полтава, 2004. – С. 17-19.
2. Околелова А.И. Фармакология и применение препарата клемацид при лечении кожного-мышечных инфицированных ран у лошадей: дис. ... канд.вет.наук: 06.02.03; 06.02.04 / Околелова Анастасия Иссааковна. – Краснодар, 2011. – 142 с.

3. Witte T.H. Intralesional injection of insulin-like growth factor-I for treatment of superficial digital flexor tendinitis in Thoroughbred racehorses: 40 cases (2000 – 2004) / T.H. Witte, A.E. Yeager, A.J. Nixon // *Am.Vet.Assoc.* – 2011. – V. 239 (7). – P. 992-997.
4. Сапожков В.С. Этиология острых асептических тендовагинитов и миозитов у спортивных лошадей / В. С. Сапожков, Е.В.Сапожков // *Актуальные вопросы ветеринарной медицины: Материалы международной научно - практической конференции. Актуальные вопросы аграрной науки и образования.* – Ульяновск. – 2008. – Т. 3. – С. 108–110.
5. Шихина С.Н. К совершенствованию лечебных мероприятий при травматизме у лошадей / С.Н. Шихина, И.А. Родин, И.С. Коба [и др.] // *Ветеринария Кубани.* – 2007. – № 6. – С. 4–5.

ОСОБЕННОСТИ ТРАВМАТИЧЕСКИХ ПОВРЕЖДЕНИЙ У ЛОШАДЕЙ В УСЛОВИЯХ ДНЕПРОПЕТРОВСКОЙ ОБЛАСТИ

Белый Д.Д., Богиня Р.В.,* Белая Н.В.**

**Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет, г. Днепропетровск*

***Государственное учреждение Институт сельского хозяйства степной зоны Украины НААН*

Проведен анализ распространения, особенностей клинического течения травматических повреждений у лошадей. Установлено, что хирургические болезни выявляются у 26,53 % от всех заболеваний незаразной этиологии; при этом раны диагностируются у 50,77 %, ушибы – 26,15 %, растяжения – 18,46 %, разрывы – 4,62 % животных. Открытые механические повреждения характеризовались смешанным поражением (колото-резаные, рвано-ушибленные и т.п), диагностируясь чаще у животных, старше 4 лет (51,52 %), летом (54,55 %), не зависимо от участка тела. Закрытые травмы имеют аналогичные особенности, за исключением мест локализации – у 90,61 % пациентов они локализовались на конечностях.

Лошади, хирургические болезни, травматические повреждения, распространение, локализация

FEATURES TRAUMATIC INJURIES IN HORSES IN DNIPROPETROVSK REGION

D. Belyi, R. Boginya,* N. Belaya**

**Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University, Dnipropetrovsk*

*** State Institute of Agriculture steppe zone of Ukraine NAAS*

Diseases of horses with traumatic etiology occupy a leading place among surgical pathology, especially if rules of maintenance and feeding do not properly observe.

Injuries in sport horse represent one of the major problems of modern veterinary medicine and bring significant economic damage to livestock.

Sport horses with increased physical activity, have significantly more limb strikes than animals using for farming.

Anti-injury therapy of animals and, above all, with open mechanical damage showed that the main role is given to medical therapy that can significantly reduce economic losses. Given the high prevalence and significant economic losses from locomotor system diseases, the problem of early diagnosis and effective provision of veterinary care at this stage is relevant and requires further deep study.

Background injuries in horses caused aim of the study: to determine the features of traumatic injuries

in horses in Dnipropetrovsk region.

The review included medical history, the general and local changes in the area of pathological focus studied by conventional methods. If necessary, it used special techniques (radiography, ultrasound diagnosis, determination of blood biochemical parameters, etc.). They help to evaluate lesion volume and nonviable tissue, the degree of expression of the inflammatory response and more.

Conducted research revealed the following. Among non-contagious pathology in horses in 26.53% of cases are diagnosed surgical diseases, including open injuries recorded in 50.77% of the animals and closed - in 49.23% of patients.

Established that traumatic lesions recorded in most cases in adult animals (open / closed - 51.52 / 59.37%) in summer and autumn (were respectively: 54.55 / 46.87 and 18.18 / 31.25%). These closed injuries (90.61%) in horses were found on the extremities; similar features have been detected for wounds.

The basis of preventive measures of injuries in horses is make feeding and maintenance optimization, operating conditions, timely diagnosis of animal diseases

Horses, surgical diseases, traumatic injuries, distribution, localization
